

Mihail Sebastian

77 de ani de la moartea lui.

Pe data de 30.5.2022 la 77 de ani de la moartea lui Mihail Sebastian, într-un groaznic accident de mașină la numai 38 de ani, ziaristul Petre M. Iancu a publicat în Deutsche Welle articolul “Mihail Sebastian, trădări și accidente”. Autorul se referă cu multă compasiune și adâncime la diversele aspecte din viața și activitățile scriitorului. Conchide prin fraze care produc emoții:

“Sebastian nu mi-a fost frate. Nici tată sau bunic. Dar e și va rămâne-unul din marile mele repere. Un mare scriitor evreu. Român. Evreu român. Evreu

român-dunărean”, cum el însuși s-a descris. Și un mare și amar solitar”.

În anul 2022 au văzut lumina tiparului doua cărți de principală referință la Mihail Sebastian.

1-Laszlo Alexandru -“Viață șocantă”,scrieri despre evrei.

**2-Tatiana Niculescu-“ Singur”,
Viața lui Mihail Sebastian.**

În prima carte există un capitol (Mihail Sebastian și evreii) c-o descriere documentată a activității scriitorului ca ziarist la ziarul “Cuvântul” condus de Prof. Nae Ionescu în aceea perioadă mentorul lui spiritual. Deasemeni de mare valoare este analiza amănunțită a romanului “De două mii de ani “ în care M.S a vrut să dezbată idei legate de condiția Evreilor în societatea românească de a lungul secolelor. Prefața cărții, scrisă de Nae Ionescu pe parcursul a 20 de pagini, cu explicații de natură teologică, sofiste, anti-Semite, a făcut ca această carte să primească referiri critice de la toate curentele politice,inclusiv evreiești.

Laszlo Alexandru răspunde acestei prefate cu argumente bazate pe realități bine întemeiate.

Cartea Tatianeii Niculescu “Singur” este deasemenea o carte de reper pentru cei care se interesează de M.S scriitorul și viața lui personala. Sânt de remarcat amănuntele culese din corespondența scriitorului cu familia și prietenii lui, Camil Baltazar și Camil Petrescu din perioada Pariziană (1929-1931).

În articolul său Petre M. Iancu remarca că Tatiana Nicolesu “ știe să-l vadă pe M.S “cu ochii inimii”.

Pe scena teatrului bucureștean Metropolis s-a pus în scenă piesa “Marea iubire a lui M.S”.

Piesa prezintă povestea de dragoste dintre actrița Leny Caler și Sebastian.

Sebastian n-a fost uitat. Despre el și “Jurnalul lui intim din anii 1935-1944” probabil că se va vorbi și-n continuare.

Scriitorul **Norman Manea** în cartea lui “Laptele negru” remarcă faptul că “Jurnalul lui M.S va rămâne unul din cele mai importante documente umane și literare privind climatul pre-holocaust în România și Europa de Est, condițiile în care s-a putut dezlănțui genocidul evreiesc”.

M.Sebastian a activat ca ziarist, scriitor, dramaturg, traducător în perioada în care antisemitismul a devenit violent. În 24.6.1927 s-a înființat “Legiunea Arhanghelului Mihail” sub conducerea lui Zelea Codreanu.

Josef Hechter, numele evreiesc al scriitorului, ca student suferă brutalitățile legionarilor și consecințele legilor anti-Semite din această perioadă,

Se hotărăște să-și schimbe numele în Mihail Sebastian. Scriitoarea Tatiana Nicolescu remarcă în cartea ei “Singular” ironia (sarcasmul) acestei schimbări.

Prenumele Mihail este cel al Arhanghelului Mihail pomenit în Vechiul Testament (în cartea profetului Daniel-ca fiind protectorul Evreilor, după legenda care spune că el îi ajutase pe evrei să scape din robia babiloniană), iar Sebastian este numele martirului creștinătății (din sec.3), descoperit de romani și omorât. Deci, așa a devenit Josef Hechter-Mihail Sebastian.

M.S a vrut să se integreze în societatea literară română pe baza valorii lui.

N-a fost acceptat. Prietenii lui apropiați, mentorii lui spirituali, Nae Ionescu, Mircea Eliade și alții, în a căror integritate credea, au devenit mentorii mișcării legionare.

Datorită acestei trădări a suferit, iar în naivitatea lui credea că totul este ceva momentan, că ei își vor recunoaște greșelile.

Mulți intelectuali renumiți din aceasta perioada s-au “rinocerizat” precum Eugen Ionescu în piesa lui “Rinocerii” descrie acest proces social (existent și astăzi în diverse locuri).

M.S era un spirit sensibil, inteligent, vizionar.

În paginile Jurnalului se poate citi cum cu multă inteligență M.S urmărește mersul liniei frontului în WW2. El, spre deosebire de majoritatea cunoștințelor lui era convins de victoria în război a forțelor anti-fasciste.

În Jurnal M.S citează o pagină din cartea “Anii decisivi” a filozofului german Oswald Spingler, publicată în 1932, în care autorul afirmă:

“Există imposibilitatea unui război împotriva Rusiei”.

M.S era un pacifist. În cartea prietenului lui, Felix Aderca “Oameni și idei”, se consemnează o frază a lui M.S: “Războiul mi se pare cea mai absurdă din nebuniile scornite de stupiditatea omului”.

După 23.8.1944 M.S simțea libertatea apropiată și se vede la el o schimbare esențială. Intră în rândurile luptătorilor sociali cu multă frenezie.

Felix Aderca în cartea lui încearcă să dea răspuns secretului morții lui Sebastian, dar fără a ajunge la o concluzie.

Aderca scrie cu tristețe că moartea prematură a lui Sebastian: “Este pierderea primăverii în care pomii abia de și-au arătat mugurii”. Acest lucru, spune el, îl poate înțelege mai bine numai cine a fost în legătură apropiată cu el.

M. Sebastian a rămas actual datorita sensibilității lui la suferința umană, a Evreilor și la dorința lor de a fi liberi și egali.

